

SLOVENIJA.

List 67.

V torek 21. velkiga Serpana

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajtuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Sodniška vravnava na Koroškim.

(Konec.)

„Oba naroda na Koroškim mirno med sabo živita.“

Tudi Slovaki, Hervati, Serbi, Rumuni, Nemci in Madjari so dolgo let mirno med seboj živeli; alj kaj se sedaj pred našimi očmi na Ogerskim godi: poglejte potoke po nemarnim prelite krvi, poglejte razvaline bogatih mest in tergov! gre tam dole za iztrebljenje narodov; in vsa Austrija nad to grozno nesrečo sterma gleda, se joka in trese! Te strašen sad se je zalegel — na Ogerskim deželnim zboru, kjer so prevzetni Madjari druge sosedne narode zasramovali in zatirovali.

Slovenci, navajeni in omamljeni, nesramni jarm potujčevanja molče in mirno nosijo; alj tudi oni se bojo zdramili iz stoletnega spanja, se bojo občutili in zavedli, tirjali bojo po ustavi izrečeno enakopravnost za svojo narodnost in jezik; tirjali bojo slov. jezik po vsej pravici v šoli, kanceliji, na deželnim zboru. Alj se bojo jim te pravice radovoljno podale? alj bojo sosedni narodi ljubeno mesto starodavne slave in gospodarstva radovoljno zapustili, in zanemarjene, ja zasmehovane Slovence kot enakopravne brate spoznali? Bati se je gotovo: zakaj stara navada je železna srajca; boljši je gotovo, se nikar v tako očitno in strašno nevarnost podati: „Principiis obsta, sero medicina paratur!“ Ravno se zida in stavi nova Austrija, naj se torej zida in stavi na terdnej podlagi resnične in popolne enakopravnosti vseh narodov!

„Naroda se od separatistiškega prizadetja; katero iz napak razumljene enakopravnosti narodov izvira, zapeljati ne dasta.“

Vsaki umni Slovenec razumi enakopravnost narodov tako, kakor je zgoraj pokazano; vsaki kliče: „Dajte Slovincem to, ne več ne manj, kar Nemci imajo, ino bomo zadovoljni!“ Alj je to napak razumljena enakopravnost, naj nam drugi razjasni, kaj je prav razumljena enakopravnost. Zavolj te tako razumljene enakopravnosti, in zavolj drugih resničnih in lojalnih uzrokov smo Slovenci prosili, kakor prosijo Rusini, Slovaki in Serbi: „da bi se ves slovenski narod v eno kraljestvo pod imenom „Slovenija“ z svojim deželnim zborom sklenil; ino ravno to je mende g. ministru prilžnost dalo, nam Slovincem separatistiško prizadetje oponesti. Nemci in nekteri po vladi zapeljani Slovenci so lani svoje poslance volili in poslali v ptuji Frankobrod, si izvoljit novega Cesarja in ustanovit novo postavodajavno oblast. Umni Slovenci so se temu vpirali rekoč: „Saj imamo že svojega cesarja in svojo vladu na Dunaju; živi naš svitli cesar!“ Je mar to separatistiško prizadetje? Nemci so meseca Oktobra Madjare in Dunajčane podpirali, ja deželni zbori in cesarske urade so černo vojsko za njim pomagat napovedovali; Slovenci so stali zvesti in nepremakljivi rekoč: „Kaj pa še; černo vojsko za tiste puntarje, ki so svitl. cesarja pregnali, in našo slavno carevino srušiti hočejo.“ Je mar to separatistiško prizadetje? Stara kraljevina „Ilirija“ se terga na kose, se razdeluje v male nove kronovince; Slovenci prosijo in se poganjajo za staro kraljevino, da ostanejo vse dežele ilirskiga kraljestva kot poprej zdru-

žene, v starim poglavarstvu itd. Je mar to separatistiško prizadetje? Kakor se čuti in kaže, bomo morali prej ali poznej spet voljiti svoje poslance za neki nemški zbor; umni, zvesti Slovenci se bomo spet branili in vperali, ker želimo edino, samostalno in mogočno Austrijo; alj bode mar to tudi separatistiško prizadetje? — Veliko obrekovanja in natolcovanja smo Slovenci že morali brati in slišati; pa za vse se nismo nič pečali. Alj zaslišati takih terdih besed od ljubljene in spoštovanega ministra Bacha, jih brati v predlogu na našega svitlega cesarja, jih slišat pred celim svetom, — to je bil blisk iz vedrega neba, ki je ranljivo vdaril v naj globejši globočino vsakega serca slovenskega.

V našej velikej žalosti in nesreči nas le tolaži spomin na vsevidečega Boga, pred katerim so vsih serca odkrite, — dobra vest, ki nam trohice ne oponese, — in to: „Solatium miseris, socios habere malorum.“ Poglej revni, krivočerneni Slovenci na svoje slavjanske brate v celej Austriji, in obrisi si svoje gorke solze! Spomni se na zasluge in žertve Slavjanov, in poglej njih plačilo! Lani so bli Hervati junaški in najzvestejši narod; letas, sedaj se po nemških poluradnih časopisih černejajo in psujejo, letas se v svet trobi, da je njih prizadetje in teženje nevarno, ja nevarnejši kot teženje Madjarov!

In vender letas nič drugega ne jiščejo, ko lani, prosijo odobrenje in poterjenje lanskega deželnega zbora: tempora mutantur!

Pa nič za to Slavjani: Urá nam Slavjanom! še je pravičen Bog nad nami, ki bo dal pravici svojo moč!

Že pri prvi sodniški komisiji so bli komisarji terdo nemški, ki so le samo nemške ali ponemčene uradnike, grajsake, kupce itd. poprašovati mogli, in so po tem vse druge Slovence tudi za Nemce imeli. Sedajna sodn. komisija je cela terdo nemška. Tako bo za nas Slovence čedalje slabejši; tode z božjo pomočjo (in mi smo tudi po božjej milosti) bomo vender živeli; in bomo v vednim, tode v žalostnem spomenu ohranili vse tiste gospe, ktiri so lepo prilžnost imeli, Slovincem, svojim omilovanja vrednim bratom, pomagati do boljši in slavnejši prihodnosti, pa so to morebiti še nalaš — storiti v nemar pustili. —

Celovec 11. Augusta 1849. Svečan.

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Ljubljana 18. t. m. Ako ravno nove provizorne uredbe glede politiske in sodniške uravnave naših dežel pri nas nikakor veselja obudile niso, in se marveč vsak spreviden in pošten mož čez razdrobljenje Slovincov in zanemarjenje Ljubljane pritoži, je nas vender današnji in včerajšnji dan, v katerim se je prvi rojstni dan našiga mladiga ustavniga cesarja obhajal, veselo pripričal, kako de so rojaki naši visokimu prestolu nepremakljivo vdani, in de znajo posvečeno osebo avstrijskiga cesarja od vladarstva ločiti.

Obhajanje rojstniga dne se je pričelo z streljanjem z gradu in z zgodnjo muziko narodne straže. O 9 zarana se je tukajšna straža iz Narodniga terga, kjer se je zbirala,

podala k stolni cerkvi sv. Miklavža, blizo ktere (na Smenjskim tergu) so se tudi 2 kompanii Hervatov in ena kompanija našiga domačiga polka postavile in so po navadi poglavitne dele sv. maše s strelam oznanovale.

Po dokončani sv. maši se je narodna straža vernila na Narodni terg, tam dodelana novo (ali poglavitno) stražnico v posest vzet.

Tu so se zbrale vse naše deželne in vojniške oblasti. Vodja narodne straže je nagovoril našiga g. deželniga glavarja in je v kratkim tudi gorečnost in pripravnost narodne straže pohvalil; na to je en oddelik narodne straže o sviranju cesarske pesmi, pozdravljen s streljanjem na gradu v novo stražnico stopil.

Sinoči je bilo mesto lepo razsvitljeno, alj kakor smo nekiga kmeta reči slišali, je bila velika svečava. Vse hiše celiga mesta so bile slovesno razsvitljene in serce domorodca se je veselo širilo, viditi, de so bandera in transparenti (prezračni napisi in podobe) večidel slovenski in vsi v novim pravopisu bili. Narveči pomembo je po naših mislih imel in tudi narveči pohvalo je sploh dobival transparent hervaškiga plemenitaša g. Paraviča Čubarskiga. Na altani njegoviga stanovališa so bile 3 polja, v srednjim so se ločile z lovoram obdane besede: Živio junački Car F. J.; v levim: Živio Radecki vojvoda in v desnim: Živio Jelačić ban. Na levi strani se je vihale belo-modro-rudeče (slovensko) in na desni modro-belo-rudeče (hervaško) bandero; sklepal je obe banderi tudi slovensko-hervaški trak, pod katerim se je na srednjim polji beseda *Slošnost* svetila.

Na mestni svetovavnici smo vidili na desni (!) strani z modrimi čerkami nemško in na levi slovensko pesmico z rudečimi čerkami. Slovensko tukej postavimo:

Kakor zvezdo zrč mornar,
Ki ga v hudi burji vodi,
Ne manj željno, mladi car,
Na te gledajo narodi.
Sijaj blagor, srečo
V Austrijo slovečo,
Krepak ščit svobode bodi!

Tudi nemoremo zamočati napisa pri tukejšnim c. k. kameralnim opravništvu, ki je, v slavo gg. uradnikov bodi rečeno, slovenski bil sledečiga obsežka: Živio naš Cesar Franc Jožef I. Milo pa se nam je storilo v oknih stanovališa našiga g. deželniga poglavarja brati čerke: V. F. J. I. R. — „Iliriae rex“ (tako smo saj mi razumeli), kje je Ilirija? —

Danas popoldne je hitela velika množica ljudi iz mesta k kolodvoru (Bahnhof) železne ceste, vidit prvi parovoz (Locomotiv) iz Celja. Ob 3 je oznanil strel njegov srečni prihod. Parovoz imenovan „Neuberg“ je bil z dvema slovenskima, z enim černo-rumenim in enim belozelenim banderam okinčan. Zamoremo torej kmalo pričakovati, de se železnica do Ljubljane kupčii odpre in nas tako s slovenskimi brati na Štajerskim bolj zedini in sprijazni. —

* Z veseljem smo brali oglas našiga deželniga poglavarja, de naj bi se po izgledu drugih dežel tudi na Krajskim zaloga napravila, iz ktere bi domačim v vojskah ranjenim in za delo pokaženim vojakam vsakoletni mi-

lodari dajali. Nadjamo se, da se bo bogata denarnica skupej spravila. — (Nov.)

* Osnova (Entwurf) srenjskiga reda na Ljubljansko mesto, ktere izdelk je bil posebnemu odboru izročena, je že natisnjena in bo prišla sedaj v prevdarek celiga mestniga odbora. — (Novice.)

(17. Avgusta). Mnogo je že od šolskih reči Slovenija govorila. Nemarnosti je vedno grajala, pridnim, za blagor mladosti vnetim učiteljem pa tudi spodobno hvalo dajala. Z veseljem smo čuli, da v ti in uni šoli slovenska reč živo klije, ki bo tudi brez dvombe ob času krasno dozorela. Kmalo pa bi bili pozabili na eno v srcu Slovenije, ki je gotovo opomina vredna, in ta je: hranilnica malih otrok.

Na ravnost po starim tergu jo maham, brez da bi ravno vedil kam, in to in uno premišljujem, kar zagledam iz cerkve sv. Florjana priti dolgo versto, praznično oblečenih otrok z zelenimi vejicami v rokah. Torej obstojim, in ko vprašujem, kaj de vse to pomeni, zvem, da otroci rojstni dan cesarja obhajajo. Grem med drugimi za njimi v šolo, in se čudim nje okinčanju; obok in stebri so bili z beršlinom ovenčani, med katerimi je podoba našiga mladiga cesarja visela. Sam deželni poglavar in mnogo imenitnih gospodov in gospá ki to hvalevredno napravo močno podpirajo, je prišlo k tej slovesnosti, ki se je z veseljem petjem pričela. Bilo je 150 otrok pričujočih od 3 do 7 let starih, vsi mirni in tihi, kar se le od njih starosti tirjati zamore. Narpopred zapojejo: „Slava našimu cesarju“ po slovensko in tudi po nemško, potem „veselja dom“ — iz gerlice „spomladanska“ iz Vedeža; in na zadnje veselico: Le skakajte, le igrajte! Tudi nekatere nemške so vverstili; tode domači glas jim je veliko lepši in krepkejši tekel, kakor nemški. Po petju molijo za cesarja, po molitvi pride keršanski nauk na versto, povesti, čerkovanje in rajtenge. Veselje je bilo slišati, kako urno in lepo so otroci, posebno v slovenskim jeziku odgovarjali in lepe povestice pripovedovali. Enoglasno so bili od poslušavcev pohvaleni. Očitna hvala pa gre gosp. učitelju Pfeiferju, ki se neprejenljivo trudi z veliko marljivostjo na mladimu polju Slovenje za nje prihodno srečo in blagor. C.

* Česke Narodni Noviny pišejo: Nekaj časa sem napada Ostdeutsche Post, organ Kurandov, hujši na nas Slavjane, kakor popred. List 175 prinese iz Ljubljane novico, da se tam prošnja sestavlja zastran zedinjenja ilirskih dežel, preloženja presoje oblasti v Ljubljano in ustanovljenja slov. vseučiliša v tem mestu, ter pristavi sledeče: „Namestnik poglavitnih mest kronovin Istrie, Koroške in Gorice, t. j. Tersta, Celovca in Gorice bodo vedli hraniti in varvati svoje interese zoper presežno tirjanje nekoliko malo Slovenomanov, ki imajo svoje ognjiše v Ljubljani.“

Vprašamo samo, ako bi bile razmere prebivavcev teh dežel obrnjene, da bi, kar je zdaj Slavjanov, bilo Nemcov, in nasproti in ako bi bili kaj taciga Nemci prosili, ali bi bila to tudi Ost. Post imenovala nemški „Uebergriff? Kakšna je pa poštenost tega, ki drugim to jemlje, kar za se tirja? Kar zadene zedinjenje unih treh provincij v eno, so naše misli slednjimu znane, ker smo se že operli prevelikemu terganju deržave v male kronovince, zastran vikšiga sodništva zna kdo tudi drugih misel biti; kdor pa v prošnji za slovensko vseučiliše „Uebergriff“ vidi, je ali slepec ali pa hudobni protivnik vsega, kar je pravičniga in pristojniga.

Ako soštejemo slovenske prebivavce na štajerskim, Koroškim in Krajnskimi, jih najdemo dober milijon; ako pridenemo še Hervate in Dalmatince, ki se v narečji le malo ločijo in enaki pravopis rabijo, postane število še enkrat tako veliko. In prošnja za vseučiliše za dva milijona ljudi je prenapeta, preseže

spodobne meje? Pazite, Slavjani! ti ljudje, ki tako prošnjo „Uebergriff“ imenujejo, so ravno tisti, ki so vam ne davno očitali, da bolj za narodnost skerbite, kakor za svobodo in so vas nagovarjali, da bi uno za to prodali. Zdaj že veste njih svobodomiselnost. Svobodo vam privosijo, ali se je ne smete poslužiti k svoji omiki, morate jim pustiti monopol civilizacije in vse materialne dobičke, kateri pridejo iz vikšiga znanja, vi imate ostati neumni in priprosti, da bi oni kakor popred ostali gospodje in se z potam vašiga obličja debelili; zakaj oni so, pravijo, narod izvoljen, poklican k gospodovanju čez druge, vi pa ste rojeni hlapci in srečni v svoji neumnosti, tako da bi vam omika na duši in na telesu škodovala. To je pomemba osrečivniga evangelja od narodnosti in svobode, kteriga vam nekteri ljudje oznanovati ne jenjajo.

Scer pa je ta svoboda brez narodnosti prav pripravna reč in ne dela velikiga truda. Po domače sme vsak govoriti, kakor ve in zna, in de niso vikši šole drugimu odperte, kakor tistimu, ki zunej materniga tudi ptuj jezik zna, ima to dobro na sebi, da se te škodljive novine (Neuerungen) med ljudstvom ne razširijo. — Naj živi svoboda! proč z narodnostjo! Slava neumnim! —

* Moravske Nov. pišejo: Komisija za slavjansko pravdoslovno terminologijo lepo napreduje v svojem delu. Sosebno se Čehi in Rusini približujejo. Za Čeha, Moravane in Slovake bo terminologija in zakonik eden. Kmalo bode komisija tudi vojniške izraze prevzela in bo kolikor je mogoče, v ti reči skušala vse austro-slavjanske narečja zediniti, ker se slavjanski vojaki vseh rodov vedno dotikajo. —

* G. ministerski predsednik knez Schwarzenberg je bil ni davno v Varšavi, od kodar je pa že nazaj na Dunaj prišel, in ravno v tistem času sta prišla v Varšavo tudi poslanec Francozke republike general Lamorciere in pruski pooblastenec.

Kakor se časopisu „Presse“ iz Berlina piše, bi imele te štiri vladarstva (pruska, avstrijska, francozka, ruska) v ožej zvezo stopiti in se zlasti pogovoriti: kaj in kako de hočejo z Ogerskim, z Turčijo, z Badenami in znotrajno francozko politiko početi. Slednji vidi v tem važnost tega Varšavskiga shoda. —

— Dne 13. t. m. je poterdil svitli cesar predlog ministra znotrajnih zadev zastran uravnave in razdelitve političkih uradov štajerske kronovine. Po njem bode sedež cesarskiga namestnika v Gradcu, sedež okrožnih glavarstev (Kreisregierung) bo v Brucku, Gradcu in vender le v Marburgu in ne na sredi Slovenskiga štajerja v Celji (g. minister pravi, da se v Marburgu bolj pripravno poslopje za ta urad dobi). Cela kronovina bo imela 19 okrajnih glavarstev.

V Marborskim okrožji (109,8 □milj in 381,086 duš) so naslednje okrajne glavarstva (Bezirkshauptmannschaften):

1) Marburg (sodniški okraji: Marburg, Bistrica, Sv. Lenard, Sv. Lorenc; v Bistrici bo okrajni komisar izpostavljen ali exponiran kakor v podružnici).

2) Slovenji gradec (sodniške okolice: Slovenjigradec, Soštajn, Marenberg).

3) Celje (sodniški okraji: Celje, Vransko, Gornji grad, Jevšingrad, Laško, Konjice, — v Konjicah in Gornim gradu bosta komisarja exponirana).

4) Lutomer (sodniški okraji: Lutomer, Ormuž, gorna Radgona).

5) Ptuj (sodniški okraji: Ptuj, Rogatec, — podružnica v Rogacu).

6) Brešce (sodniške okolice: Brešce, Kozje, Sevnica, Podčetrtek). —

Ravno tisti dan je dosegla tudi politička vravnava Koroške in Krajnske kronovine cesarjevo potrdjenje. Po nji ste obe kronovini, kakor je že znano ločeni, in ces. namestnika (Statthalter), kterih sedež bo v Celovcu in v

Ljubljani, bosta imela tudi opravila kresijskiga predstojnika, ker boste obe kronovini vsaka le iz eniga okrožja (kresije) obstale.

Koroška razpade v sedem okrajnih glavarstev in sicer:

1) Celovec (sodniški okraji: Celovec in okolica, Borovlje, Feldkirchen).

2) Velkovec (sodniške okolice: Velkovec, Kapla, Pliberk, Doberlna ves).

3) Voflsberg (sodn. ok.: Voflsberg, St. Lenard, St. Pavl).

4) St. Vid (sodn. ok.: St. Vid, Breze, Kerk, Eberstein, Stari dvor, Zgorna bela, Vinklern — exposituri v Zgornji beli in Greifenbergu).

5) Belak (sodn. ok.: Belak, Rožek, Paterljon).

6) Sv. Mahor (sodn. ok.: Mahor, Podklostre, Terbiž, Kotje; podružnica v Terbižu). Krajnska se razdeli v 10 glavarstev:

1) Ljubljana (sodn. Lj.: Ljubljana in okolica, Verhnika).

2) Kamnik (sodn.: Kamnik, Berda, Zalog).

3) Krajnj (sodn.: Krajnj, Teržič, Loka).

4) Radolca (sodn.: Radolca, Krajnska gora).

5) Postojna (sodn.: Postojna, Planina, Senožeče, Lože, Bistrica z podružnico v Bistrici).

6) Ipava (sodn.: Ipava, Idria).

7) Novomesto (sodn.: Novomesto, Kostanjevca, Kerško; podružnica v Kerškem).

8) Trebno (sodn.: Trebno, Zatična, Žužemberk, Mokronog, šmartno blizu Litije, Novi dvor, z exposituro v Novim dvoru).

9) Kočevje (sodn.: Kočevje, Ribnica, Velke Lašče).

10) Černemel (sodn.: Černemel, Metlika).

17. Avgusta 1849. Vsaki Slovenec, ki ima dobro serce do svojega millega naroda, dobro spozna in čuti, da slovenski narod nema slavnejši prihodnosti pričakovati, dokler ostane na tako male kose raztergan: kronovina „Slovenija“ je zvezda prehodnica za Slovence. To ljubljeno zvezdo so črni oblaki zakrili; 4. Marca t. l. je nam nova zvezda, če ravno ne tako prijetna, kronovina „Ilirija“ svoje lice pomolila; alj tudi spet v nekih dneh — vgasnila. Žalostna tema je tlačila slovensko zemljo, gromi so treskali, strele so švigale, valovi so se vzdigali, — ladjica „Ilirija“ je plavala v tej strašnej burji brez — kormana. Alj Bog pravični bdi nad pravičnimi: post nubila Phöbus! Urá Slovencam! Najdel se je težko pričakovani korman, in „Ilirija“ ni zgubljena! Živio! Slava Ljubljanskemu mestnemu poglavarju, ki je tako možko in krepko besedo pregovoril za pozabljeni narod slovenski. Terdno upamo, da bo tudi izdala; zakaj prošnja je tako pravična, in vzroki so tako resnični in važni, da se je od milostljivega in pravičnega Cesarja vsega dobrega nadati. Nekteri časopisi so že poprej novico prinesli, da bo Ljublj. mestno poglavarstvo prošnjo sestavilo, da se Goriško, Gradiškansko in Primorsko z Krajnjami v eno kronovino zjedini. To je nas na Koroškim močno zbolelo! Tako bi bli mi koroški Slovenci vender zgubljeni; zakaj z nami je ravno taka, kakor gosp. X od Soče tako resnično in marsikteremu godernjaču podučljivo piše: mi molčati moramo. Zato hvala in slava še enkrat tebi, slavni srenjski odbor, ker si se za vse revne in pogublene Slovence potegnil, in obderžanje in izpolnjenje deržavne ustave 4. Marca 1849 zastran ilirske kronovine terjal. Pač bojo Nemci in Nemškutarji strašen hrup zagnali, pa ne na hrup, le na prid, na večino se mora gledati. Kar si ti, slavni odbor, omenil zastran laškega ljudstva, zadene tudi nemški narod na Koroškim: z Frankobrodami je terdno koketiral in še koketira. Deržavna politika torej svetuje, da se takemu nevarnemu prizadetju v okom pri-

de. Da ravno ta prošnja že pozno pride, vendar ne bode zastoj: kar so nekteri trije gospodi razderli, ja zamore več kot pol milijona Slovencev zjediniti. Pa še bodi, kakor mu hoče, s to prošnjo si ti, slavni odbor! svoj obraz pred celim slavjanskim svetom osvetlil! Živio!! Le samo to je škoda, da ni sestavljen v slovenskim jeziku, in prenešen v nemški, in tako v obeh svetlemu cesarju vložen.

Slednič pa gosp. Gutmanu, ki je to slavno prošnjo tak izverstno in rezno zložil, iskreno in serčno živio! —

Slovenske družtva storite svojo dolžnost, pošlite slavnemu odboru Ljubljanske srenje zahvalne pisma!

Iz Krasa 11. velikiga Serpana 1849. V listu dunajskih novin od 4. t. m. smo brali od cesarja poterjen predlog gosp. ministra Bacha zastran vpeljanja sodniš za pokneženo grofniho Gorico ino Gradiško.

Gospod minister v svojim predlogu omeni, de na severozahodnim delu goriškiga okroga ljudstvo pogostama laško ino nemško razume; gosp. minister ni po svojih skušnjah od rečeniga prepričan, temuč on je mogel leto od kakšniga ponemčaniga ali potaljančaniga uradnika zvediti.

Resnica rečeniga se ne da poterčiti, ker v severozahodnih krajih Gorice izmed 500 Slovencev eden laškiga ali nemškiga jezika ne razume.

V letim nobene hvale gosp. ministru ne vemo, temuč hvaležni mu bomo le, ako nas bo v resnici za zveste Slovence deržal, ino kakor po cesarjevi obljubi z nami ravnal. Razdelitev sodniš je za Kras ino jipavsko deželo tako zaznamvana, de se bogu usmili, ker od Gorice do Sežane ino od Ajdovšine do Divina po od cesarja poterjenim predlogu gosp. ministra nobeniga sodništva ne bo.

Pod staro Meternihovo vlado do leta 1847 se z nami tako krivično ravnalo ni, kakor zdaj, ker v zgorej imenovani okolici smo do leta 1847 4 sodništva namreč: v Renčah, v Križu ipavskim, v Rihenberku ino v Stanjeli imeli.

Gosp. minister je z svojim predlogom cesarske ceste ino meje goriškiga okroga dobro z sodnicami preskerbel, kakor se vidi, de v Teržicu (Monfalcon) je sodništvo, vendar tudi v Divini eno uro hoda od Teržica je sodništvo znovič (nevem ali zavoljo morja ali zavoljo stariga grofovskiga grada) vpeljano. V Ajdovšni na meji teržaškiga guberniuma je sodništvo, kakor tudi v Vipavi na Krajnskim, samo na močno obljuden Kras ino večidel Ipavske dežele je gosp. minister v teh okolšinah popolnoma pozabil.

De bi bil gosp. minister semljopisno lego goriškiga okroga bolj na tanko pregledal, bi bil gotovo zapazil, de od Sežane do Gorice je dobrih 8 do 10 ur hoda, ino od Divina do Ajdovšine skorej ravno toliko, bi bil tudi timu močno z ljudmi obloženim okrogu nekatere sodništva preskerbel, ino tako v tih okolšinah pod zastarano Meternihovo vlado leta 1847 do današniga dne ležeče ljudstva iz njih sužnosti rešil.

Vlada bi imela posebno v tem svobodnim času sodništva kar je le mogoče v sredo ljudstva postavljati, ne pa kakor se na več krajih vidi, na okraje dežel, zakaj samo po ti poti bo ona za svoje svobodne deržavljane po očetovo skerbela, ino jim veliko stroškov prihranila, potler se le se bo zamoglo reči, de so sodništva ne le samo k pridu uradnikov, temuč k večimu pridu ljudstva postavljene.

A. B. *)

Hervaska in slavonska dežela.

Zastran razglašnja oktroajirane ustave se še nič važniga ni dogodilo, ni znan ne od-

*) Prosimo čast. dopisatelja, de bi nam večkrat od stanja materialnih in narodnih reči v svoji okolici pisati hotel. Vred.

govor banov, ne novo povelje ministerstva. Med tem ko svobodomiselné novine „Südsl. Zeitung“ in „Slavenski Jug“ bansko svetovavstvo zagovarjajo in napadenje Dunajskih časopisov, ki tako radi nemški žolc nad Slavjani pri vsaki priliki razlivajo, prineso „Agrarmer Ztg.“ in „Narodne novine“ tudi sestavke v katerim se razglašnje zagovarja in ravnanje banskiga svetovavstva poprijema. „Narodnim Novinam“ se piše v ti reči iz Dunaja med drugim naslednje; Ker se je enkrat Avstrija s ustavo 4. Sušca na centralizacijo in ne na federativno osnovo, ktere se je lanski hervaski zbor deržal, ustavila; pride iz izoliranja naše domovine, ako se hoče sklepov lanjskiga zbora deržati, škoda očitna za nas in za Slavjane sploh.

Náša domovina bi ne bila deležna vкупniga razcveta vseh ostalih kronovin, in tudi pri postavodajstvu na deržavnim zboru bi naši poslanci čez mnogo reči govoriti ne mogli, ker bi se one po sklepu poslednjiga deželniga zbora le doma pretresovale, in tako bi Slavjani lahko v manjšini ostali, ko bi vsi skupej gotovo večino dognali.

Bratje Hervati! (pravi dalej dopisatelj Nar. Novin), ako bi vidili, kako na Dunaju triumfirajo naši narhujši sovražniki, katerih brate naši hrabri graničari na polju premagujejo, de ni razglašena ustava 4. Sušca v domovini naši, vi bi jo berž razglasili, — in ako bi vedli, kaj vse oni iz tega napeljujejo in kakšne sklepe delajo? bi vam serce od žalosti in serdi pokalo. Zdaj mislijo, de je vkljub tako očitniga punta vendar pervenstvo madjarskiga naroda nad Slavjani zopet vterjeno.

Na bojnim polju bomo premagali z orožjem sovražnika, ali glejmo dobro, de nas v ravno tem času on na polju zvijač ne prekosi in tako vso korist nam odvzame, ktera bi iz te pravične zmage za nas izvirati imela.

Austrijanska dežela.

Ces. Vis. velki knez naslednika ruskiga carja Aleksander Nikolajevič je na Dunaj prišel. —

15. t. m. je poterdil cesar predlog ministra Šmerlinga glede nove provizorne postave za pravdosrednike (ali advokate).

Lombardo-Beneško.

Maršal Radecki je 12. t. m. v Milanu razglas, v katerim vse lombardo-beneške podložnike, ki so zavoljo politiških dogodeb na ptujim, do konca prihodniga mesca povabi, naj se svobodno in brez vsake kazni v domovino vernejo; samo nekoliko njih po imenu napelje, kateri se verniti ne smejo.

Ogerska dežela.

Vikši vojskovodja Haynau oznani iz glav-niga stana v Temišvaru 10. m. sledeče:

Po zmagi pri Seregu blizo Segedina so naši nevtégama sovražnika, ki se ni več dosti vstavljaj, dervili in preganjali ter do 8. t. m., ko so že blizo Hatzfelda prišli, od Madjarskih raztresenih vojakov 3000 nabrali in polovili. Ker je general Haynau zvedel, de se vse sovražne trume (tudi oddelik Vetterja iz doljne Tise) okoli Temišvara zbirajo in de se bodo tam zavoljo njih množice (imeli so 100 štukov) narberžeje postavili v boj, se je tudi on s svojimi 9. t. m. tje obrnil. Pri Kis-Bečkereku je na sovražnika zadel in ga je berž s štuki in konjiki poprijeti vказal, (pešci niso prišli v boj) in za 7 ur je bil sovražnik na vseh straneh prepahnjen in razbit, tako, de se je v velikim neredu raztekel. Samo bližnja noč, in mnogi potoki, ki so že tako spehanim konjikam pot zastavljali, so ga pred daljšim preganjanjem ovarvali. General Haynau želi, de bi se ta bitva Temišvarska imenovala. Še tisti večer je general Haynau v Temišvar prišel in tako avstrijansko posadko pod generalam Rukavinam osvobodil. Mesto je strašno pokončano z vednim bombardir-

ranjem Madjarov. Odkar je terdnjava obležena bila, je od posadke 2400 vojakov na boleznih in 300 od sovražnih štukov zadetih vmerlo; 1400 mož leži še bolnih v bolnišnici in 600 bolnih pri kompanijah. Terdnjava pa ni kej oškodvana.

Do 9. t. m. je bilo že 6000 Madjarov vjetih.

Od avstrijanske armade je padlo v ti bitvi 15, 36 je ranjenih, od ruske armade pod Panjutinam, ki se je tudi boja vdeležila, je 8 mertvih in 8 ranjenih. V lovskim gojzdu blizo Temišvara so bili 9. t. m. ob 9 zvečer skupej Dembinski, Guyon, Kmeti, Večaj in Bem. Bem je bil vikši vodja.

17. t. m. je prišla iz Marburga na Dunaj sledeča daljnopisna novica: General Haynav oznani po kurirju, de je 13. t. m. pri Vilagos puntarski vodja Görgej z 30,000 do 40,000 svojih vojakov orožje na milost in nemilost podal.

Poznejši Dunajske novine povedo, de je 14. t. m. bilo generala Haynau-u od gen. Šlika iz Noviga Arada na znanje dano, de se je 13. zarana Görgej z celo armado vdal in sicer ruskimu generalu Rüdiger-ju. Bolj natančniga uradniga oznanila se ni.

„Presse“ pove od de imenitne dogodbe sledeče:

V Aradu je bil velik vojskin posvet (Kriegsrath), pri katerim so bili Görgej, Košut, Bem in več drugih. Görgej je koj gladko povedal, de je po njegovih mislih madjarska reč zgubljena in de daljši zoperstava le deželo še nesrečniši stori, pa nič ne pomaga. Berž je veliko pričijočih z Görgejem potegnulo, ki so jeli siliti, de bi se Madjari vdali. Med unimi 30—40,000 vojaki, od katerih daljnopismo oznanilo govori, so zunej Görgejevih tudi vojaki obsedivne Temišvarske armade. Kar je bolj z politiškim hudodelstvi obloženih, kakor Košut, Bem in ostanek madjarskiga deželniga zbora, so se berž proti Oršavi obrnili, in so mende že na turške tla stopili. Tudi se govori, de je Košut deržavne svetinje (krono sv. Štefana i. t. d.) s sabo vzel. Görgej se je maršalu Paskieviču le s tem pogojem podal, de bi maršal za-nj, za njegovo armado in za deželo pri cesarju prosil. (Bog daj de bi le edinost Avstrije 4. Sušca 1849 z tem konec ne vzela!) Tudi se sliši, de se komandant Komarnske terdnjave več dolgo braniti ne misli.

Po drugih novicah bi bila Görgeja ta okoljšina primorala k predaji, ker so se husarji njegovim poveljem vpirali. — Upamo, de nam bodo kmalo uradne novine to dogodbo razjasnile.

Iz Hermanstadta na Erdeljskim so prišle od 8. t. m. uradne novice, de se je bil Bem po bitvi v Šesburgu 31. Julija čez Maroš-Varsahely in Mediaš proti Hermanstadtu obrnil in je tam ruskiga generala Hassforta, ki je malo vojakov imel, po hudim boju 5. t. m. prepahnil in iz Hermanstadta pregnal. Ali vikši general Lüders je že 6. dan s svojo armado nazaj k Hermanstadtu prihitil in je sovražnika pri Grossscheuern prijel in v kratkim boju celo sovražno armado v beg razbil na begu 1200 vzel in 10 štukov odvzel. Mertvih ima sovražnik 600, ranjenih 500; — Rusi so tisti dan samo 16 mertvih in 48 ranjenih imeli; general Hassfort je pa 5. t. m. v boju po ulicah 300 mertvih in ranjenih pustil.

Te dve zgubi (pri Šesburgu in Hermanstadtu) ste puntarje zlo prestrašile; mnogo njih je orožje proč pometalo in po gojzdih se razbeglo.

Mesto Rab so naši 15. t. m. posedli in sovražnik se je brez boja proti Komarnu v-maknil.

Ruski general Rüdiger se 13. t. m. z pervim avstrijanskim oddelkam gen. Šlika blizo Arada združil.

Nepolitiški del.

Jama sv. Barbare v Idriji.

(Domorodna pripoved osemnajstiga stoletja poleg Buhenhaina.)

„Kaj delaš tako dolgo pri studencu? Sonce je že visoko, in v stanici se ni nič popravljeno.“ zaupije županova žena, mačeha Rozalike. Vbogljava hčerka se je več časa, ko sicer pri studencu mudila, česar je bil kasni natok vode kriv, ki je poletni večidel vsahnila. To in drugo je priložnost dalo, da je v bogo deklico huda, nevoljna in nepriljudna mačeha zlo ozmirjala, in po nedolžnim kaznovala. Rozalika v samostanu odgojena, cveteča deklica, je komej osemnajsto leto dopolnila, bila je visoko — ravne postave, rudečiga obraza in zraven lepih telesnih lastnosti je tudi nepopačeno blago srce ohranila. Ko je v nedeljo tiho in mirno v cerkev šla, se oberne marsikteriga mladenca oko na pobožno. Mnogoter jo prijazno pozdravi, in se ji želi s sladko besedo prikupiti; al nihče ji serca ne vna. Oče je ljubil Rozaliko, mlado blago podobno že zdavnaj mrtve družice. Al kolikor ji večji ljubezen oče skazuje, toliko hujši jo mačeha sovraži in čerti. Tako vžije Rozalika malo veselih, pa mnogo žalostnih ur.

Čas poletja je bil za njo vesel, ko je z očetam in družino v planine hodila, in tu čedo na pašnikih pasla. Koča na samotnih hribu ji je bila raj, zelena streha dreves svetije božje, in šumljanje studencov nebesko petje.

Neko jutro zasliši petje z bližnjega hriba, in ko se okrog ozera, vidi mladenca na visoki javor plezati. Ko pride v verh, glasno nje petju odgovarja. Plahotno gleda na prederzniga, ki pesmico ki jo je ravno sama pela, čvrsto prepeva. Al čeda že sence iše, in jo opomni, da je čas, se verniti. En pogled se na serčniga verže, in se urno domu poda.

Luna se je že premenila. Mladenca ne vidi več in nič od njega ne zve. Rada bi bila kaj od njega slišala, in tolikor bolj, ker od dneva, ko ga je na javorju vidila, slednje jutro krasni veneč na oknu svoje spavnice najde, brez de bi daritelja zapazila.

En dan s čedo daleč, ko sicer zajde. Steza jo pelje prek sterne z beržlinam obrasene stene. V izsekani skali zagleda sliko z rožcami okinčano. Z veseljem zapazi, da je veneč unimu enak, ki ga na oknu sleherni jutro najde. S pobožnim strahom ogleduje podobo sv. Barbare, pade pred njo na kolena, in nekoliko časa moli.

Ravno, ko oditi hoče, zabrenkajo strune v tavnim logu, in krasna pesem „mili večer“ se zasliši. Ko se ozre, vidi mladenca, ki ga je zadnič s strahom v nevarnosti na visokim javorju peti vidila. „Kaj se omikuje?“ si misli žalostniga serca, in se verne na stezo, ki domu pelje.

To on vidi, se ji tiho približa in jo prijazno popraša.

„Ali boš že ta kraj zapustila?“

„Moram, steza je dolga, in mrači se že.“

„Vem za kratkejši, ki te poprej domu pripelje“, in ji pokaže drugo čez verh hriba.

„Ti je pot k naši hiši znana?“

„Bolj ko misliš, grem po nji vsaki dan, ko cvetlice za podobo sv. Barbare naberam.“

„Samo za podobo?“ ga pobara deklica.

„In za-te“ reče serčno.

Rozalika pobesi sramožljivo v tla oči in brez de bi hotla, se oberne na zaznamvano stezo.

„Ti bežiš, sim te razžalil?“ popraša boječ, in stisne nje desno.

„Razžalil? Ne, ne!“

„Ti si pobegnila pred mojim pogledom pred nekimi dnevi, in zato sim po cveticah s tabo govoril. O Rozalika, ko bi vedla, kak so mi tvoje cvetlice ljube, kak si mi ti ljuba!“

Zdaj ji on vse razodene, in ona njemu, in ga tudi poprosi, jo domu spremiti, kar ji z veseljem dovolji. Preden se ločita si ohljubita, vsaki večer se pri kapeli sv. Barbare sniditi.

Od te dobe je en srečen teden prešel. Andrejče in Rozalika sta se sledni dan vidila in govorila.

Andrejče je služil v grajsini na „Berdu“, v bog in pošten mladenec je bil. Sleherni ga je ljubil, in ko je grajsak v tem času opravke na hribih imel, ga je tje postal. Sv. Barbari se je v varstvo izročil. V težjih urah življenja, v stiski, tugi in radosti, poklekne pred podobo mučenice, in polajšanje in novo veselje zadobi.

Rozalika, z rahlim čutam obdarovana, v hiši očeta od mačeha sovražena, je pod milim

podnebjem, na višavah planin svoje veselje imela. Čudna, neznana moč jo k mladenču vleče, celo srce mu razodene, nesreče položiti in brez njega več biti ne more.

Ko eno nedeljo ravno pred sveto podobo klečita, ju na enkrat prestraši zasramovaven smeh.

Naglo se dvigneta ter zagledata grajsinskega oskerbnika, ki Andreju nasprot vpije:

„Tako ti delaš v planini v korist grajsine, namest de bi delavce stražil, se tu mudiš.“ To izreksi, vdari s palico po podobi, de razbita na tla pade.

„Tako dalječ vaša moč ne seže“, odgovori Andrejče, „zasramujte me, al moje svetišče pustite.“

„Meni tako?“ zavpije ošabnež, ter mu s palico žuga.

„Dajte mi tukaj mir, sicer pa povejte grajsaku, kako ste me najdlji, ker njemu in ne vam sim za svoje dela odgovoren.“

To izreksi verže mladenec se en pogled na razbito podobo, in s solznim očesam z deklico odide.

Okamnjen gleda oskerbnik za njima in v hudobnim sercu hude sklepe dela.

Ko domu pride Rozalika mačeho cudno premenjeno najde. Kar si poželi, more dobiti, tudi zoper voljo očetovo. Če na navadno delo gre, ji brani, rekoč, de se županovi hčeri ne spodobi, težkih del opravljati; lepši obleko, ko sicer dobi, in o nedeljah ni bila nobena tako lepo oblečena, ko Rozalika.

Alj pogosto obiskovanje gosp. oskerbnika, ki ga je iz serca čutila je Rozaliki veselje kalilo in ji strah delalo. Mačehi se dan na dan čelo bolj vedri, in cela vas je polna, de je Rozalika nevesta bogatiga oskerbnika.

Rozalike se britka žalost polasti, ko zagotovo zve, de to, kar se pripoveduje, ni gola laž.

Tudi Andreju pride ta v serce bodeča novica na ušesa, ko je ravno dalječ od njeniga doma na opravih bil, sklene tedaj z Rozaliko govoriti, pa kako do nje priti, kako z njo govoriti.

Vse to ga ne ostraši, z njoj more govoriti, torej se brez odloga na pot poda. Ravno se je terda noč naredila, ko do njeniga stanovanja pride.

Okna Rozalikne stanice so bile proti verhu. Blizo je raslo drevo, ki je en del strehe ogrinjalo. V kteriga temotnim perju je slavčik pomladanske večera prepeval.

Andrejče spleza prijetni noči na drevo in slavčika petje posnema. Rozalika zasliši, pride k oknu. „Andrejče“, ganjeno reče, in vesela okno odpre.

„Rozalika“, šepa pod temnim perjem, „pomniš se mene?“

„Večno!“

Ždej se duri odprejo, in oskerbnik, ki je sledni večer Rozaliko obiskoval, domu odide.

Al memo spavnice gredoč, zasliši septanje v nji. To, in nje merzlo obnašanje proti njemu, ga ljubosumniga stori, torej se drevesu, s kteriga se septanje sliši, tiho bliža. Pod temno senco ostane, in pazljivo slusa.

„Vmiri se dragi“, jame Rozalika govoriti, „nikolj ne bo stavec moj, ki ga iz serca čerim. Če je osoda sklenila, me od tebe ločiti, se svetu, in njega goljufivimu upu večno odpovem.“

Okno se zapre, Andrejče skoči z drevesa in oskerbnik z polenam v roki za njim ter tebebi z glavo v debelo nizko vejo drevesa, in se na tla zverne, de vid in sluh zgubi. Z kervavo glavo se čez nekaj časa počas pobere, in težko domu koraka.

(Konec sledi.)

(Iz g. Majerjevih Pravil dalje.)

(Dalje.)

c. Inj govore: Mi nečemo nikakoga novoga jezika si kovati i izmišljevati.

Ta je prava! Kto pa hoče nešto takovoga početi? Naj višje i poglavitno pravilo glasi (§. 16.): Piši vsaki u svojem podnarečju, to je Slovenec po slovensko, Horvat po horvatsko, Serb po serbsko, isto tako Čeh po česko, Slovak po ug. slovensko i. t. d. Ali se to pravi, nov jezik kovati i izmišljevati, kadar se reče: piši vsaki u svojem narečju ali podnarečju? Některe stvari se budu morale, istina, poravnati, spreměniti, u kterih se namreč podnarečja razlikuju, zato se ovomu pravilu

pristavi: piši u svojem podnarečju, pa tako, da bude, kolikor moguće, podobno vsim podnarečjem (ilirskim ali československim); nekaki nov jezik neće nikto kovati i izmišljevati: nego na suprot dosadanji knj. jeziki i jezikići se budu tako izobraževali, da bude vsaki izmed njih vsim podnarečjem (svojega narečja) bolje podoben kakor do sada. Pogledjmo sto se bude spreměnilo za knj. narečje:

1. mēsto tudjih rečih, namreč mēsto germanismov, latinismov, turcismov, graecismov i. t. d. budemo po malo počeli upotrebovati slavenske reči i izraze;

2. mēsto jednostranih rečih i izrazov (idiotismov i solicismov), kteri su samo u jednoj pokrajini znani, ali samo od jednoga ali drugoga pisatelja izmišleni, budemo polagano sprijeli reči i izraze vsemu narodu ali barem većoj njegovoj strani znane;

3. mēsto nedoslēdnih rečih i izrazov budemo vzeli doslēdne (etymologičke);

4. ako je u kojem podnarečju već rečih i izrazov za jeden isti slučaj, za jednu istu stvar, čemo upotrebovati u knj. narečju onu reč i oni izraz, kteri je doslēdniji, i vsemu narodu ali većoj njegovoj strani znan, razumljiv i ugoden.

Tako mi sunca! to se ne pravi, nov jezik kovati, nego to se po vsjoj pravici mora imenovati jezik izobraževati, to je pravi brus jezika. Sta spreměniti i poravnati želimo, ne bude dělalo nam jezika neznanoga i tudjega, nego razumljivejšega i uprav slavenskoga. — Naša narečja i podnarečja su si mnogo bližja i mnogo podobnejša, kakor se obično misli; bolje jih človek pregleduje i prisposoblja, podobnejša i bližja se mu čine. Podnarečja i narečja ne mogu biti tako strašno med seboj različna, ker vsa ukup samo jeden jedini slavenski jezik čine, ona su popobna vejam i verham jednoga drevesa; se neučeni ljude, neznajući slovnicu, razna narečja i podnarečja govoreći se razume, razlika zato med njima ne može biti tako neizrečeno velika; vsaka razlika pa za iskrenoga vlastenega pisatelja nije berzo kinezki zid. Ne rēdko misli človek, kdo vē, kako se razlikuje narečje u tem ali onom zrazu, u toj ali onoj reči od ostalih narečjah i gledaj! ako jih prisposobiš, najdeš, da to ni nijedna posebnost jednoga narečja, nego da se znajde i u ostalih. Nemnogo je razlik med našimi narečjima i podnarečjima, i se od ovih se bude naj manje pol samo od sebe časom sravnalo, bez našega truda i prizadevanja, — ostane jih samo polovina — od ove polovine je dobre mēre pol tako nevažnih, da nije vrēdno govoriti od njih i se radi njih slagati, — kto će dlaku na četvero čepati? — ostane jih dakle samo četvertina — od ovih bude pol zibnilo (zmizelo) tem, da vzamemo dva izraza ali dvē reči za jeden slučaj u knj. narečje; — ne bude škodovalo, tē se knj. jezik v bogatjuje, — dakle ostane samo osmina od ovih nekoliko razlik, ktere se moraju poravnati, da se podnarečja slože u svoje narečje; ako se dakle češčina i ugerskoslovensčina hoćete složiti u jedno československo narečje se morate ovi dvē narečji prisposobiti, razlike izmed njih zabilježiti i od ovih razlik osmina se poravnati — pol od ovih razlik poravna češčina, pol ug. slovensčina — tako da pride, ako prav prevdariš, samo šestnaestina (1/16) razlik na češčinu i njih ravno toliko na ug. slovensčinu, da se poravnaju, — Bogme! to nije mnogo — i to bi bilo vse, čega je trēba, da se slože u jednom československom narečju; se ložeje se složje podnarečja ilirska, ker su troja, vsako nekoliko svojih neveljanih posebnosti poravna i su sjedinjena. — Dalje: se ove nektere razlike ni trēba poravnati na jedenkrat, nego po malo, polagano i po času; nije potreba siloma, nego s braterskoj ljubezniju i slavenskoj uzajemnostju.

d. Drugi govore: U pojedinih rečih bi se naše narečje, ali podnarečje se moglo poravnati, malo spreměniti i pobrusiti, pa u slovničkih izrazih je vse že ustanovljeno i utverđeno tako: da se nič već spreměniti ne da. — To je tako, kakor ako bi kto rekel: ja pojdem svojemu bratu naproti, da se srećava i sostaneva, — pa samo s pravoj ногоj, lēva je že preveć navadjena na tistom mēstu stati, s njoj noćem prestupiti niti ju ugeniti, niti toliko, kakor černo za nohtom. Zalibože! da je take naša nesloga i nesvornost utverđjena skoz mnogo stoletjah, — pa domorodno i vlastensko misleći pisatelji si prizadevaju, nesrećnu neslogu i nesvornost odstraniti i slogu i uzajemnost razširiti.

(Dalje sledi.)